

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор
професор Вячеслав ЖДАН
«15» березня 2024 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(вступного іспиту /співбесіди)
«ФАРМАКОЛОГІЯ»

для вступників до аспірантури
галузі знань **22 – Охорона здоров'я**
за спеціальністю 222 – Медицина

Полтава – 2024

Програма вступного випробування «ФАРМАКОЛОГІЯ» для вступників до аспірантури галузі знань **22 – Охорона здоров'я** за спеціальністю 222 – Медицина

«18» квітня 2024 року – 19 с.

Розробники:

І. П. Кайдашев – д.мед.н., професор, проректор закладу вищої освіти з наукової роботи;

Р.В. Луценко – завідувач кафедри фармакології, клінічної фармакології та фармації, д.мед.н., професор.

О.М. Важнича – професор кафедри фармакології, клінічної фармакології та фармації, д.мед.н., професор.

1. Загальні положення

1.1. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

1.2. Для вступу до аспірантури Полтавського державного медичного університету приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності і пройшли конкурсний відбір для зарахування за результатами вступних випробувань.

1.3. Вступні випробування складаються з вступних іспитів (співбесід) та презентації дослідницьких пропозицій і досягнень.

1.4. Вступний іспит (співбесіда) – форма вступного випробування, передбачена під час вступу на здобуття третього (освітньо-наукового рівня вищої освіти), що передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника зі спеціальності, результати якого зараховуються до конкурсного бала вступника.

1.5. Вступний іспит / співбесіда зі спеціальності оцінюється предметною комісією Полтавського державного медичного університету по прийому вступних випробувань до аспірантури.

1.6. Вступний іспит / співбесіда зі спеціальності проводиться в усній формі.

1.7. Первинним обліковим документом щодо результатів вступного випробування є відомість вступного випробування.

2. Орієнтовна структура вступного іспиту / співбесіди зі спеціальності

2.1. Програма вступного іспиту / співбесіди укладається кафедрами, задіяними у підготовці докторів філософії, (відповідно до ОНП) у обсязі програми рівня вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

2.2. Вступний іспит / співбесіда проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, кожний з яких складається з чотирьох питань.

3. Критерії оцінювання

3.1. Ваговий коефіцієнт вступного іспиту / співбесіди зі спеціальності складає 0,3 (нормується одиницею).

3.2. Результати вступного іспиту / співбесіди зі спеціальності оцінюються за наступними критеріями:

- змістовне наповнення, логіка викладу матеріалу;
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

3.3. Остаточне оцінювання здійснює предметна комісія на основі виступу вступника і відповідей на запитання за 200-бальною шкалою:

№ питання	Кількість балів
1	0-50
2	0-50
3	0-50
4	0-50
Загалом	200

Розподіл балів за критеріями оцінювання зі спеціальності:

№ питання у білеті Бали	Питання 1	Питання 2	Питання 3	Питання 4
0-10,999	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми
11-20,999	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми

21-30,999	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми
31-40,999	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми
41-50	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми

3.4. Вступник, який отримав незадовільну оцінку, не допускається до участі в конкурсному відборі.

4. Регламент відповіді та обговорення

4.1. Відповіді на запитання проводиться усно та/або письмово, для осіб з особливими освітніми потребами – у будь-якій зручній формі з використанням допоміжних засобів і ресурсів.

4.2. Тривалість виступу вступника не має перевищувати 10 хв.

4.3. Тривалість обговорення виступу членами предметної комісії не має перевищувати 5 хв.

Програма іспиту зі спеціальності

1. Поняття про лікарську рецептуру. Визначити терміни: лікарська речовина, лікарський засіб, лікарська форма, лікарський препарат.
2. Рецепт. Загальні правила виписування рецептів. Правила виписування рецептів на ліки, що містять сильнодіючі, отруйні та наркотичні речовини. Поняття про електронний рецепт.
3. Лікарські форми. Види лікарських форм, особливості виготовлення та прописування в рецептах. Вимоги до лікарських форм для ін'єкцій.
4. Визначення фармакології, її місце серед інших медичних та біологічних наук.
5. Зародження та становлення експериментальної фармакології, розвиток фармакології в Україні та інших країнах. Нові напрями розвитку фармакології.
6. Основні принципи і методи випробувань нових лікарських речовин. Функції Державного Фармакологічного центру МОЗ України. Закон України «Про лікарські засоби».
7. Поняття про фармакокінетику лікарських засобів. Вікові особливості фармакокінетики.
8. Шляхи введення та виведення лікарських засобів з організму, особливості всмоктування та розподілу в організмі, основні види біотрансформації.
9. Поняття про основні фармакокінетичні параметри (константа швидкості всмоктування, період напівелімінації, стаціонарна концентрація, кліренс препарату). Визначення поняття дози, види доз.
10. Фармакодинаміка лікарських засобів. Поняття про рецептори (агоністи, антагоністи).
11. Види, типи та способи дії лікарських засобів. Комбінована дія ліків.
12. Залежність фармакологічного ефекту від властивостей лікарських засобів.
13. Залежність фармакологічного ефекту від віку та статі пацієнта. Особливості реакції дитячого організму на лікарський препарат. Принципи дозування ліків дітям та особам похилого віку.
14. Значення кліматичних та антропогенних факторів для фармакологічної дії лікарського засобу.
15. Залежність дії препаратів від фізіологічних особливостей організму та патологічних станів.
16. Поняття про фармакогенетику та хронофармакологію.
17. Особливості дії ліків при їх повторному застосуванні. Поняття про матеріальну і функціональну кумуляцію, толерантність або звикання, психічну та фізичну залежність. Поняття про синдроми відміни та віддачі.
18. Поняття про безпеку ліків. Побічна дія лікарських засобів. Види побічної дії. Непереносимість. Ідіосинкразія. Алергічні реакції. Мутагенність, тератогенність, ембріотоксичність, фетотоксичність, канцерогенність.

19. Принципи класифікації місцевоанестезуючих препаратів, механізм дії, порівняльна характеристика препаратів. Показання до застосування, побічна дія. Мета та можливості комбінації з адреноміметиками. Фармакологія складних ефірів та замісних амідів.
20. Фармакологія в'язучих лікарських засобів. Механізм дії, показання до застосування.
21. Загальна характеристика обволікаючих лікарських засобів. Механізм дії, показання до застосування.
22. Принципи класифікації адсорбуючих засобів. Механізм дії. Показання до застосування.
23. Принципи класифікації подразнювальних засобів. Механізм дії. Вплив на шкіру та слизові оболонки. Гіркоти, блювотні, проносні, відхаркувальні, засоби рефлекторної дії. Загальна характеристика. Показання до застосування.
24. Принципи класифікації засобів, що впливають на вегетативну нервову систему.
25. Принципи класифікації засобів, що впливають на холінергічну нервову систему. М- та Н- холіноміметичні лікарські засоби.
26. Принципи класифікації антихолінестеразних засобів. Механізм дії, фармакологічні ефекти, показання до застосування, побічна дія. Гостре отруєння ФОС та надання допомоги. Фармакологія реактиваторів ФОС (алоксим).
27. Принципи класифікації та фармакологічна характеристика М-холіноміметиків. Гостре отруєння мускарином. Заходи допомоги, антидотна терапія.
28. Лікарські засоби, що стимулюють Н-холінорецептори. Фармакологічні ефекти нікотину. Куріння як медична та соціальна проблема. Лікарські засоби, що використовуються для боротьби з курінням тютюну.
29. Принципи класифікації М-холіноблокуючих лікарських засобів. Фармакологічна характеристика атропіну сульфату та інших М-холіноблокаторів. Показання до застосування. Гостре отруєння атропіном та рослинами, що містять атропін. Заходи допомоги.
30. Загальна характеристика Н-холіноблокаторів. Класифікація гангліоблокаторів. Механізм дії. Фармакологічні ефекти, показання до застосування, побічна дія.
31. Принципи класифікації міорелаксантів. Фармакокінетика, фармакодинаміка тубокурарину хлориду та суксаметонію. Показання до застосування, побічна дія. Допомога при переозуванні.
32. Принципи класифікації лікарських засобів, що впливають на адренергічну іннервацію.

33. Фармакологічна характеристика адреноміметиків. Фармакокінетика, фармакодинаміка адреналіну гідрохлориду. Показання до застосування.
34. Порівняльна характеристика адреноміметиків (норепінефрин, ефедрину гідрохлорид, фенілефрин та інші). Побічна дія.
35. Принципи класифікації антиадренергічних лікарських засобів. Особливості застосування α -адреноблокаторів та β -адреноблокаторів. Фармакологічні ефекти. Порівняльна характеристика препаратів.
36. Фармакологія симпатолітиків. Механізм дії та показання до застосування, побічні ефекти.
37. Принципи класифікації лікарських засобів для наркозу. Історія відкриття засобів для наркозу. Види наркозу. Вимоги до засобів для наркозу. Теорії наркозу.
38. Принципи класифікації лікарських засобів для інгаляційного наркозу. Порівняльна характеристика, побічна дія. Комбіноване застосування засобів для наркозу з препаратами інших фармакологічних груп.
39. Принципи класифікації лікарських засобів для неінгаляційного наркозу. Порівняльна характеристика препаратів. Поняття про премедикацію, вступний, базисний, комбінований наркоз.
40. Фармакологія і токсикологія спирту етилового, використання в клінічній практиці. Гостре та хронічне отруєння алкоголем, заходи допомоги. Принцип лікування алкоголізму.
41. Принципи класифікації снодійних лікарських засоби. Загальна характеристика снодійних засобів, можливі механізми дії.
42. Порівняльна характеристика снодійних засобів різних груп. Показання до застосування, побічні ефекти. Побічні ефекти. Гостре отруєння барбітуратами, заходи допомоги.
43. Протиепілептичні лікарські засоби. Принципи класифікації, порівняльна характеристика, побічна дія.
44. Протипаркінсонічні лікарські засоби. Класифікація. Основні механізми дії. Використання в клінічній практиці.
45. Наркотичні анальгетики. Класифікація за хімічною будовою, походженням та спорідненістю до опіатних рецепторів. Механізм дії.
46. Фармакологія морфіну гідрохлориду. Особливості впливу препарату на ЦНС. Порівняльна характеристика наркотичних анальгетиків. Показання до застосування. Побічні ефекти.
47. Гостре отруєння наркотичними анальгетиками. Клінічні прояви та заходи допомоги. Характеристика антагоністів опіаторецепторів.
48. Лікарська залежність, що виникає до наркотичних анальгетиків, клінічні прояви. Поняття про абстинентний синдром, методи лікування.

49. Ненаркотичні анальгетики. Класифікації, загальна характеристика групи. Механізми дії. Порівняльна характеристика препаратів, побічна дія.
50. Принципи класифікації психотропних лікарських засобів. Загальна характеристика.
51. Класифікація нейролептиків. Механізм антипсихотичної дії нейролептиків. Фармакологічні ефекти аміназину.
52. Порівняльна характеристика препаратів нейролептиків, показання до застосування, побічні ефекти. Поняття про нейролептаналгезію.
53. Фармакологія транквілізаторів. Класифікація. Механізм дії.
54. Порівняльна характеристика препаратів транквілізаторів. Денні транквілізатори. Показання та протипоказання до застосування, побічні ефекти. Лікарська залежність. Поняття про атаралгезію.
55. Фармакологія солей літію. Фармакокінетика та фармакодинаміка, показання до застосування. Побічні ефекти; Гостре отруєння солями літію.
56. Принципи класифікації седативних засобів. Фармакологія бромідів. Показання до застосування. Бромізм. Седативні лікарські засоби рослинного походження.
57. Психомоторні стимулятори. Загальна характеристика групи психостимуляторів.
58. Кофеїн-бензоат натрію, сиднокарб. Фармакокінетика та фармакодинаміка, показання до застосування, побічні ефекти. Поняття про психодислептики та амфетаміни. Формування залежності, соціальне значення.
59. Фармакологія антидепресантів. Класифікація антидепресантів за механізмом дії та хімічною будовою. Порівняльна характеристика препаратів, Побічні ефекти.
60. Класифікація ноотропних засобів. Можливі механізми дії. Показання до застосування. Фармакологічна характеристика препаратів.
61. Адаптогени та актопротектори. Показання до застосування. Основні властивості препаратів, порівняльна характеристика.
62. Фармакологія аналептиків. Класифікація, характеристика препаратів, показання до застосування.
63. Класифікація кардіотонічних лікарських засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка, показання та протипоказання до застосування серцевих глікозидів. Побічні ефекти серцевих глікозидів.
64. Гостре отруєння серцевими глікозидами, заходи допомоги та профілактика. Фармакологічна характеристика неглікозидних кардіотонічних засобів (добутамін). Показання до застосування.
65. Класифікація протиаритмічних лікарських засобів. Фармакологічна характеристика протиаритмічних засобів, показання до застосування.

66. Класифікація та загальна фармакологічна характеристика антиангінальних препаратів. Фармакокінетика та фармакодинаміка нітрогліцерину, побічні ефекти.
67. Механізм дії блокаторів кальцієвих каналів. Фармакологічна характеристика препаратів.
68. Особливості застосування в лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця адреноблокаторів, судинорозширювальних засобів міотропної дії, рефлексного типу дії та енергозберігаючих засобів. Принципи комплексної терапії інфаркту міокарда.
69. Сучасна клінічна класифікація антигіпертензивних засобів. Фармакологічна характеристика антигіпертензивних засобів основної групи (β -адреноблокатори; α_1 -адреноблокатори; інгібітори АПФ; блокатори рецепторів ангіотензину II; антагоністи кальцію; сечогінні препарати).
70. Антигіпертензивні лікарські засоби додаткової групи (α_2 -адреноміметики; симпатолітики; периферичні вазодилататори. Принципи комбінації антигіпертензивних препаратів. Порівняльна фармакологічна характеристика наведених груп. Лікарська допомога при гіпертонічному кризі.
71. Класифікація сечогінних препаратів. Фармакокінетика та фармакодинаміка, показання до застосування, побічні ефекти. Поняття про форсований діурез.
72. Класифікація протиподагричних лікарських засобів. Загальна характеристика препаратів, побічні ефекти.
73. Гіполіпідемічні лікарські засоби. Загальна фармакологічна характеристика гіполіпідемічних засобів. Поняття про ангіопротектори. Фармакокінетика та фармакодинаміка препаратів.
74. Стимулятори дихання. Класифікація стимуляторів дихання. Фармакокінетика, фармакодинаміка, показання до застосування.
75. Протикашльові лікарські засоби. Класифікація, характеристика препаратів. Побічна дія.
76. Відхаркувальні лікарські засоби. Класифікація. Фармакокінетика та фармакодинаміка, побічні ефекти відхаркувальних засобів. Загальна характеристика стимуляторів синтезу сурфактанту.
77. Класифікація бронхолітиків (адреноміметики; М-холіноблокатори; препарати теофіліну; топічні протизапальні засоби, комбіновані препарати). Загальна характеристика препаратів.
78. Загальна характеристика стабілізаторів опасистих клітин та блокаторів лейкотриєнових рецепторів. Лікарські засоби, що застосовуються при набряку легень.
79. Класифікація лікарських засобів, що впливають на міометрій. Фармакологічна характеристика засобів, що стимулюють скоротливу активність

міометрію (простагландини, гормональні препарати та інші). Лікарські засоби, що використовуються для припинення маткової кровотечі (ергометрин).. Лікарські засоби, що знижують тонус та скоротливу активність міометрію.

80. Класифікація лікарських засобів, що впливають на апетит. Загальна фармакологічна характеристика препаратів.

81. Блювотні лікарські засоби. Механізм дії, та особливості застосування. Фармакологічна характеристика протиблювотних засобів (блокатори М-холінорецепторів; блокатори H₁ рецепторів; блокатори дофамінових рецепторів, блокатори 5-HT₃ – рецепторів. Показання до застосування, побічні ефекти.

82. Класифікація лікарських засобів, що застосовуються при порушеннях функції залоз шлунка. Загальна фармакологічна характеристика засобів, що стимулюють секрецію залоз шлунка та застосовуються з метою діагностики і замісної терапії.

83. Класифікація та загальна фармакологічна характеристика засобів, що пригнічують секрецію залоз шлунка. Фармакологічні шляхи лікування виразкової хвороби шлунка, дванадцятипалої кишки та гіперацидного гастриту.

84. Фармакологічна характеристика блокаторів гістамінових H₂-рецепторів, М-холіноблокаторів та блокаторів протонного насосу.

85. Загальна фармакологічна характеристика препаратів, що знижують підвищену кислотність шлункового соку (антацидні препарати). Нормалізуючі моторно-евакуаційну функцію верхніх відділів ШКТ. Поняття про гастропротектори.

86. Лікарські засоби, що впливають на екскреторну функцію підшлункової залози. Показання до застосування.

87. Жовчогінні лікарські засоби (жовч місткі; холекінетики). Класифікація. Загальна характеристика. Показання до застосування.

88. Гепатопротектори та холелітолітичні лікарські засоби. Показання до застосування.

89. Класифікація проносних засобів. Фармакокінетика, фармакодинаміка препаратів, показання до застосування. Загальна характеристика засобів, що мають протидіарейну дію (лоперамід, в'яжучі, адсорбуючі, обволікаючі, препарати рослин). Пробіотики: біфідовміщуючі препарати, препарати лактобактерій, колівміщуючі препарати.

90. Класифікація лікарських засобів, що впливають на систему крові. Класифікація засобів, що використовують для профілактики та лікування тромбозу. Загальна характеристика.

91. Загальна характеристика засобів, що зменшують агрегацію тромбоцитів. Механізм дії кислоти ацетилсаліцилової та інших антагрегантів.

92. Класифікація антикоагулянтів (гепарин, варфарин). Фармакокінетика, фармакодинаміка препаратів, показання та протипоказання до застосування. Побічна дія. Передозування гепарину, заходи допомоги.
93. Загальна характеристика фібринолітичних засобів. Показання до застосування. Побічна дія.
94. Класифікація коагулянтів. Фармакокінетика, фармакодинаміка, показання до застосування препаратів коагулянтів.
95. Лікарські засоби, що стимулюють еритропоез. Фармакокінетика, фармакодинаміка, показання до застосування, побічна дія.
96. Лікарські засоби, що стимулюють лейкопоез. Механізм дії стимуляторів лейкопоезу. Показання до застосування.
97. Загальна характеристика засобів, що пригнічують лейкопоез. Показання до застосування, побічна дія. Протипухлинні (протибластомні) лікарські засоби (алкілюючи сполуки; антиметаболіти; антрациклінові антибіотики; алкалоїди).
98. Поняття про радіопротектори, загальна характеристика, механізм дії, класифікація. Основні принципи застосування. Фармакологія цистаміну гідрохлориду.
99. Фармакологія імунодепресантів (цитостатичні лікарські засоби, глюкокортикоїди).
100. Лікарські засоби, що впливають на імунітет. Класифікація стимуляторів імунітету. Фармакологія препаратів тимусу, стимуляторів лейкопоезу, інтерферонів та вакцин.
101. Фармакотерапія вітамінними препаратами та її види. Класифікація вітамінних препаратів. Характеристика водорозчинних вітамінних препаратів. Показання до застосування, побічні ефекти. Поняття про біофлавоноїди, коферментні препарати.
102. Загальна характеристика жиророзчинних вітамінних препаратів та їх синтетичних аналогів. Показання та протипоказання до застосування. Побічні ефекти. Полівітамінні препарати. Поняття про антивітаміни.
103. Гормональні препарати гіпоталамуса та гіпофіза. Механізм дії кортикотропіну, показання до застосування, побічні ефекти. Фармакологічна характеристика гонадотропних гормональних препаратів.
104. Фармакодинаміка препаратів задньої частки гіпофіза. Показання до застосування.
105. Фармакологія гормональних препаратів щитоподібної залози. Антитиреоїдні препарати. Показання та протипоказання до застосування, побічні ефекти.
106. Препарати кальцитоніну. Показання до застосування. Фармакологія паратиреоїдину.

107. Гіпоглікемічні лікарські засоби. Класифікація гіпоглікемічних засобів. Класифікація природних інсулінів. Фармакокінетика, фармакодинаміка, показання та протипоказання до застосування інсуліну. Побічна дія. Особливості використання при гіперглікемічній комі.

108. Передозування інсуліну, допомога при гіпоглікемічній комі. Лікарський засіб для лікування гіпоглікемії - глюкагон. Препарати інсуліну пролонгованої дії.

109. Синтетичні протидіабетичні лікарські засоби (похідні сульфонілсечовини; похідні бігуанідів; прандіальні регулятори глікемії; інсулінові сенситайзери; інгібітори α -глюкозидаз). Класифікація, механізм дії, показання до застосування. Порівняльна характеристика, побічні ефекти.

110. Гормональні препарати глюкокортикоїдів. Фармакологічні ефекти, показання, протипоказання до застосування, режим дозування. Порівняльна характеристика. Побічні ефекти глюкокортикоїдів. Фармакологія дезоксикортону.

111. Статеві гормони. Класифікація статевих гормонів. Загальна характеристика жіночих статевих гормонів. Механізм дії та показання до застосування естрогенів, антиестрогенних препаратів, гестагенних препаратів, антигестагенних засобів. Побічні ефекти препаратів жіночих статевих гормонів та їх антагоністів. Протизаплідні (контрацептивні) лікарські засоби.

112. Препарати чоловічих статевих гормонів. Фармакологічна характеристика. Показання до застосування, побічні ефекти. Антагоністи андрогенних гормонів.

113. Фармакологія анаболічних стероїдів. Механізм дії, показання до застосування. Побічна дія анаболічних стероїдів.

114. Препарати кальцію. Фармакологічні ефекти, показання до застосування, шляхи введення. Засоби для лікування та профілактики остеопорозу.

115. Плазмозамінні рідини (сольові розчини; лужні розчини; цукри; препарати, що містять компоненти крові людини; синтетичні препарати). Загальна характеристика плазмозамінників. Фармакодинаміка та показання до застосування. Препарати для парентерального живлення.

116. Класифікація ферментних препаратів. Механізм дії та показання до застосування. Комбіновані ферментні препарати.

117. Загальна характеристика інгібіторів ферментів. Класифікація. Показання та протипоказання до застосування.

118. Класифікація протизапальних засобів з групи НПЗЗ за ступенем інгібування ЦОГ -1 та - 2 і вираженістю протизапальної дії.

119. Стероїдні протизапальні лікарські засоби. Фармакологічні ефекти, показання, протипоказання до застосування, режим дозування.

120. Протиалергічні лікарські засоби. Класифікація та загальна характеристика протиалергічних засобів. Лікарські засоби, що використовують при гіперчутливості негайного типу.

121. Фармакологія протигістамінних препаратів - блокаторів гістамінових H₁-рецепторів. Показання до застосування кромоліну натрію, кетотифену.

122. Принципи допомоги при анафілактичному шоку. Лікарські засоби, що використовують при гіперчутливості уповільненого типу.

123. Історія застосування антисептичних засобів. Вимоги до сучасних антисептичних засобів. Класифікація антисептичних та дезінфікуючих засобів.

124. Фармакологія антисептичних та дезінфікуючих речовин неорганічної природи. Механізм дії галогенів та галогенмісних сполук. Показання до застосування, побічні ефекти. Гостре отруєння та заходи допомоги.

125. Застосування антибактеріальних засобів рослинного походження. Показання до застосування себідину, цітеалу. Можливі побічні ефекти.

126. Механізм дії, показання до застосування антисептиків-окисників. Порівняльна характеристика препаратів.

127. Антисептична та дезінфікуюча дія препаратів кислот та лугів.

128. Фармакологія препаратів солей важких металів ртуті, свинцю, срібла, вісмуту, міді, цинку. Ряд Шмідеберга. Механізм дії. Побічні ефекти препаратів солей важких металів. Гостре отруєння. Допомога при гострому отруєнні солями важких металів, принципи антидотної терапії.

129. Фармакологія антисептичних та дезінфікуючих засобів органічної природи. Похідні ароматичного ряду. Механізм дії препаратів групи фенолу. Побічні ефекти. Гостре отруєння фенолом, допомога.

130. Механізм дії похідних нітрофурану, показання та протипоказання до застосування. Порівняльна характеристика препаратів.

131. Механізм протимікробної дії препаратів барвників. Фармакологічна характеристика препаратів. Показання до застосування.

132. Антисептики - похідні аліфатичного ряду. Фармакокінетика, фармакодинаміка. Побічна дія. Механізм протимікробної дії спирту етилового.

133. Фармакологія поверхневоактивних речовин. Механізм дії, показання до застосування детергентів.

134. Сульфаніламідні препарати. Класифікація. Фармакокінетика та фармакодинаміка сульфаніламідів. Показання до застосування Побічна дія та шляхи її запобігання. Порівняльна характеристика препаратів. Комбіновані препарати сульфаніламідів (ко-тримоксазол).

135. Синтетичні протимікробні лікарські засоби. Похідні хіноліну. Класифікація, механізм дії, показання до застосування, побічні ефекти. Особливість застосування в медичній практиці похідних фторхінолону.

136. Синтетичні протимікробні лікарські засоби різної хімічної структури.

137. Поняття про антибіоз, антибіотики, спектр дії антибіотиків. Історія відкриття та впровадження антибіотиків у медичну практику. Принципи антибіотикотерапії. Класифікація антибіотиків за хімічною будовою, спектром та механізмом дії.

138. Антибіотики групи пеніцилінів. Класифікація. Механізм, спектр та тривалість дії. Фармакологічна характеристика препаратів групи пеніциліну.

139. Принципи та мета комбінації препаратів пеніципінового ряду з інгібіторами β -лактамаз. Фармакологічна характеристика препаратів карбапенемів та монобактамів.

140. Класифікація антибіотиків групи цефалоспоринів. Механізм та спектр дії препаратів групи цефалоспоринів. Показання до застосування. Порівняльна характеристика препаратів групи цефалоспоринів. Побічна дія.

141. Антибіотики групи макролідів та азалідів. Загальна характеристика, механізм та спектр дії, показання до застосування, побічні ефекти.

142. Антибіотики групи тетрацикліну. Фармакокінетика, механізм та спектр дії, показання та протипоказання до застосування, побічні ефекти та їх запобігання.

143. Антибіотики групи левоміцетину. Механізм дії та спектр дії, показання до застосування, побічна дія.

144. Фармакологія препаратів аміноглікозидів, класифікація. Порівняльна характеристика, механізм дії, показання та протипоказання до застосування, побічні ефекти.

145. Антибіотики групи циклічних поліпептидів (поліміксини). Механізм та спектр дії, показання до застосування, шляхи введення, побічна дія.

146. Фармакологія лінкозамідів, глікопептидів, фузидину натрію, антибіотиків різних хімічних груп.

147. Протигрибкові (протимікозні) лікарські засоби (полієни, імідазоли, тріазоли, аліламіни). Класифікація. Фармакологічна характеристика антибіотиків полієнової структури та протигрибкових препаратів інших груп. Показання до застосування, побічна дія.

148. Класифікація протисифілітичних препаратів. Загальна характеристика протисифілітичних засобів. Особливості використання антибіотиків і препаратів бісмуту в лікуванні сифілісу.

149. Класифікація препаратів, що застосовуються для лікування туберкульозу. Фармакокінетика, фіармакодинаміка похідних гідразиду ізонікотинової кислоти (ізоніазид). Побічні ефекти при тривалому використанні та шляхи їх запобігання.

150. Фармакологічна характеристика рифампіцину. Особливості тривалого застосування. Фармакологія антибіотиків у лікуванні туберкульозу.

151. Фармакологія протитуберкульозних препаратів різних хімічних груп. Побічні ефекти.
152. Противірусні лікарські засоби. Класифікація. Фармакологічна характеристика препаратів, що призначають хворим на грип. Особливості застосування.
153. Лікарські засоби, що застосовують при герпетичній інфекції. Можливості використання противірусних засобів у комплексному лікуванні хворих на СНІД.
154. Класифікація протипротозойних лікарських засобів. Протималярійні лікарські засоби. Основні принципи профілактики та лікування малярії. Класифікація протималярійних засобів. Механізм дії. Медикаментозна терапія малярійної коми.
155. Лікарські засоби, що використовують для лікування трихомонозу. Фармакокінетика, фармакодинаміка метронідазолу. Показання до застосування та побічна дія.
156. Засоби для лікування хворих на хламідіоз. Класифікація протиамебних препаратів. Фармакологічна характеристика препаратів. Лікарські засоби для лікування хворих на лямбліоз і токсоплазмоз.
157. Класифікація протигельмінтних препаратів. Фармакологія протигельмінтних препаратів при нематодозах, трематодозах; цестодозах.
158. Протигельмінтні засоби широкого спектру дії. Особливості застосування при різних видах гельмінтозу.
160. Препарати кислот, лугів. Місцева та резорбтивна дія кислот та лугів. Показання до застосування. Гостре отруєння кислотами та лугами. Заходи допомоги.
161. Класифікація препаратів лужних і лужноземельних металів. Препарати натрію (ізотонічний та гіпертонічний розчини натрію хлориду). Фармакодинаміка та показання до застосування.
162. Препарати калію. Фармакодинаміка, показання до застосування.
163. Препарати магнію (магнію сульфат). Фармакокінетика, фармакодинаміка. Залежність ефекту від шляху введення. Показання до застосування.
164. Основні принципи фармакотерапії гострих отруєнь лікарськими засобами. Причини гострих отруєнь. Симптоми гострих отруєнь лікарськими засобами різних фармакологічних груп. Принципи симптоматичної терапії гострих отруєнь.
165. Методи активної детоксикації. Поняття про антидоти. Види антидотної терапії. Фармакологія препаратів антидотів.
166. Основні принципи фармакотерапії невідкладних станів.

Рекомендована література

Основна:

1. Фармакологія: підручник для студ.мед.ф-тів / Чекман І.С., Горчакова Н.О., Казак Л.І. [та ін.]; за ред. проф. І.С. Чекмана. – Вид.4-те. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 784 с.
2. Фармакологія. Курс лекцій. Наукове видання. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – 512 с.
3. Медична рецептура: Навчальний посібник /Т.О. Дев'яткіна, Е.Г. Колот, Р.В.Луценко. – 3-е вид., перероб. і доп.- 2013. –104 с.
4. V. Bobyrov. Pharmacology : textbook / V. Bobyrov, T. Devyatkina, O. Vazhnicha, V. Khristyuk. – 3rd ed., updated.– Vinnitsya : Nova Knyha, 2015. –520 p. : il.
5. Чекман І. С., Бобирьов В. М., Кресюн В. Й., Годован В. В., Горчакова Н. О., Казак Л. І., Кава Т. В., Островська Г. Ю., Петрова Т. А., Рябушко М. М. Фармакологія : підручник для студентів медичних та стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 472 с.
6. Bobyrov Viktor M., Vazhnicha Olena M., Devyatkina Tetyana O., Devyatkina Natalia M. Pharmacology : textbook. – 5th ed., updated. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. – 560 p.
7. Біловол О. М., Базалєєва І. В., Барало Р. П., Вакалюк І. І., Вірстюк Н. Г., Власова О. В., Воєвідка О. С., Жамба А. О., Жилук В. І., Златкіна В. В., Ільченко І. А., Князькова І. І., Кірієнко О. М., Коваленко О. Ю., Корнійчук В. І., Крайдашенко О. В., Кремзер О. О., Кресюн В. Й., Луценко Р. В., Макар Р. Д., Мамчур В. Й., Мерецький В. М., Немцова В. Д., Островська Г. Ю., Потаскалова В. С., Рішко В. Д., Рощупкін А. О., Сафонова О. В., Свинтозельський О. О., Стречень С. Б., Тверетінов О. Б., Урбанович А. М., Фадєєнко Г. Д., Хайтович М. В., Хухліна О. С., Чендей Т. В., Шманько В. В., Шманько О. В., Яковлева О. О. Клінічна фармакологія: підручник. Вінниця : Нова Книга, 2021. – 544 с.

Допоміжна:

1. Ляховский В.И., Ляховская Н.В., Ахрамчук Т.В. Клиническая иммунология. – Полтава, Астроя. – 2019. – 258 с.
2. Bobyrov V. M., Vazhnicha O. M., Devyatkina T. O. Bases of Bioethics and Biosafety: study guide for stud. of institutions of higher education of Ministry of Health of Ukraine. – Vinnytsya : Nova Knyha, 2019. – 248 p.
3. Бобирьов В.М., Дев'яткіна Т.О., Важнича О.М. Основи біоетики та біобезпеки. Вінниця : Нова Книга. 2019. – 248 с.
4. Бобирьов В.М., Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Рябушко М.М. Фармакотерапія в стоматології. 2-ге вид. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 400 с.
5. Лікарські засоби, що впливають на нервову та серцево-судинну системи Колот Е.Г., Дев'яткіна Н.М. – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2019. – 155 с
6. Bobyrov V. M., Petrova T. A., Ostrovska G. Yu., Ryabushko M. M., Kapustianska A. A. Pharmacotherapy in dentistry : manual. Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. – 376 p

7. Бобирьов В.М., Дворник В.М., Дев'яткіна Т.О., Важнича О.М., Дев'яткіна Н.М. Основи біоетики та біобезпеки : навч. посіб. для студ. закладів вищої медичної освіти. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 248 с.

8. Побічна дія ліків = Side Effects of Medications : навчальний посібник у 2 т. Т. 1. Потяженко М.М., Беляєва О.М., Невоїт Г.В., Лисанець Ю.В., Вахненко А.В., Кітура О.Є., Бобирьов В.М. Вінниця : Нова Книга, 2020. – 360 с.

9. Дроговоз С.М., Олещук О.М., Хоменко В.М., Луценко Р.В., Щтробля А.Л., Кариковська Н.М., Іванчик Л.Б., Дроговоз К.В. Фармакологія – наочно (Фармакологія в таблицях, схемах і малюнках) Навчальний посібник. Харків, 2021. – 204 с.

10. Vazhnycha O.M., Deviatkina T.O., Dvornyk V.M., Lutsenko R.V., Deviatkina N.M.. Pharmacology: study guide. Tutorial for students = Фармакологія. Практикум: навчальний посібник. Vinnytsia : Nova Knyha, 2021. – 367 p.

11. Луценко Р.В., Капустник Ю.О., Сидоренко А.Г. Фармакотерапія в нейростоматології. Навчальний посібник – Львів: «Магнолія 2006», 2022. – 328 с.

12. Луценко Р., Шакіна Е., Сидоренко А., Луценко О. Медична рецептура та загальна фармакологія. Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2023. – 252 с.

13. Луценко Р., Сидоренко А., Луценко О. Фармакологія (коротко, зрозуміло, ефективно). – Львів: «Магнолія 2006», 2023. – 196 с.

14. Петрова Т., Островська Г., Луценко Р., Шакіна Е., Чечотіна С., Луценко О. Антибактеріальна терапія в стоматології: навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2023. – 296с.

Програма затверджена на засіданні приймальної комісії від 23 квітня 2024 року, протокол № 7